

PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ 2022/06

Deniz Kahraman

Birliğimiz, portföy yönetim şirketlerine ait faaliyet verilerini ve finansal tabloları üçer aylık dönemlerde toplamakta ve analiz etmektedir. Bu raporumuzda 2022 yılı ilk yarısına ilişkin olarak sırasıyla portföy

yönetimi büyüklükleri, çalışan profili ve finansal tablo verileri ele alınacaktır. Raporumuzda kullanılan verilerin detaylarına ve geçmiş dönem analizlerine www.tspb.org.tr adresinden ulaşılabilir.

PORTFÖY YÖNETİMİ

Portföy yönetim şirketleri yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları yönetmektedir. Portföy yönetim şirketleri ayrıca gerçek ve tüzel yatırımcılara bireysel portföy yönetimi hizmeti sunmaktadır.

Portföy yönetim şirketleri yönettikleri yatırım fonu tipine göre ise faaliyetleri sınırlandırılmış ve sınırlandırılmamış olarak ikiye ayrılmaktadır. Faaliyetleri sınırlandırılmış portföy yönetim şirketleri, yalnızca

gayrimenkul yatırım fonu veya girişim sermayesi fonu yönetmektedir. Haziran 2022 itibarıyla 57 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. 2022'nin ilk yarısında 6 şirket faaliyetine yeni başlamıştır. Faaliyete başlayan bu şirketlerden henüz 3'ü varlık yönetimine başlayabilmiştir. Bu şekilde Haziran sonu itibarıyla portföy yönetiminde bulunan kurum sayısı 54'tür. Bu kurumlardan 10'unun faaliyetleri sınırlandırılmış şirketler olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Portföy Yönetimi Faaliyetleri (2022/06)

	Kurum Sayısı	Fon/Müşteri Sayısı	Portföy Büyüklüğü (milyon TL)
Yatırım Fonu	50	1,157	425,739
Emeklilik Yatırım Fonu	24	379	300,292
Bireysel Portföy Yönetimi*	35	4,381	107,004
Yatırım Ortaklığı	7	14	902
Toplam	54	5,931	833,936

Kaynak: TSPB

* Toplam bireysel portföyü olan yatırımcı sayısına bakarken, gerçek ve tüzel kişilerin birden fazla kurumda portföyü olabileceği dikkate alınmalıdır.

Bu şirketlerce yönetilen portföy büyüklüğü son 1 yılda %87 artarak 834 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu dönemde emeklilik fonlarının toplam portföy büyüklüğü %63 oranında artarken yatırım fonları portföyü ise %103 oranında yükselmiştir.

Son bir yılda yatırım fonu sayısı 807'den 1.157'ye çıkarken emeklilik yatırım fonu sayısı 395'ten 379'a gerilemiştir. Yatırım fonu sayısındaki artışın temel nedeni serbest yatırım fonu ve girişim sermayesi yatırım fonu sayısındaki hızlı yükseliştir.

Emeklilik yatırım fonu sayısında 2021 yılının ikinci yarısında kamu sermayeli bir emeklilik şirketinin fonlarını

birleştirmesinin etkisi görülmüştü. 2022 yılında fon sayısı yatay seyretmiştir.

Tablo 2: Yönetilen Portföy Büyüklüğü (milyon TL)

	2021/06	2021	2022/06
Yatırım Fonları	209,500	325,700	425,739
Emeklilik Yatırım Fonları	183,936	243,834	300,292
Bireysel Portföy Yönetimi	51,224	82,439	107,004
Gerçek Kişi	19,615	36,145	50,476
Tüzel Kişi	31,609	46,295	56,527
Yatırım Ortaklıkları	871	920	902
Toplam	445,532	652,893	833,936

Kaynak: TSPB

2022 Haziran sonu itibarıyla portföy yönetimi yapan 54 kurumun 15'i banka kökenlidir. Banka kökenli kurumlar toplam portföyün %80'ini yönetmektedir.

2022 Haziran sonu itibarıyla en yüksek portföy büyüklüğüne sahip tümü banka kökenli ilk üç kurum (sırasıyla Ak, Ziraat ve İş Portföy) toplam yönetilen portföyün %44'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 3: Yönetilen Portföy Adedi

	2021/06	2021	2022/06
Yatırım Fonları	807	974	1,157
Emeklilik Yatırım Fonları	395	372	379
Bireysel Portföy Yönetimi	3,780	4,096	4,381
Gerçek Kişi	3,464	3,717	3,928
Tüzel Kişi	316	379	453
Yatırım Ortaklıkları	13	13	14
Toplam	4,995	5,455	5,931

Kaynak: TSPB

Yatırım Fonları

Haziran 2022 itibarıyla yatırım fonu yöneten 50 şirket bulunmaktadır. Yatırım fonu sayısındaki artışa paralel olarak 2022'nin ilk yarısında toplam portföy büyüklüğü %31 artışla 426 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yatırım fonu sayısı ise aynı dönemde 183 adet artarak 1.157'ye çıkmıştır.

Yatırım fonu yöneten şirketler arasında toplam yönetilen yatırım fonlarının %56'sı beş şirket (Ak, Yapı Kredi, İş, Ziraat ve Garanti) tarafından yönetilmektedir. MKK verilerine göre toplam yatırım fonu yatırımcı sayısı 2021 sonuna göre 61.876 kişi

artarak 3,2 milyonu aşmıştır. Bu yatırımcıların önemli büyüklüğünü oluşturan yerli bireysel yatırımcılar toplam yatırım fonu portföy büyüklüğünün %62'sini meydana getirmektedir.

Yatırım fonları, menkul kıymet yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları, girişim sermayesi yatırım fonları, borsa yatırım fonları ile serbest yatırım fonlarından meydana gelmektedir. Menkul kıymet yatırım fonu portföy büyüklüğü 2022'nin ilk yarısında %13 artışla 209 milyar TL'ye yükselmiştir.

Tablo 4: Yatırım Fonu Büyüklükleri (milyon TL)

	2021/06	2021/12	2022/06
Menkul Kıymet Yatırım Fonu	134,457	184,372	208,692
Gayrimenkul Yatırım Fonu	10,873	16,719	21,334
Girişim Sermayesi Yatırım Fonu	7,092	15,776	24,857
Borsa Yatırım Fonu	4,238	7,377	9,532
Serbest Yatırım Fonu	52,841	101,455	161,324
Toplam	209,500	325,700	425,739
Özel Fon	27,339	45,628	72,547

Kaynak: TSPB

2021 yılının son çeyreğinde Türk lirasının ciddi değer kaybıyla birlikte yatırımcı tercihi döviz cinsi ürünlerden yana olmuştur. Bu dönemde serbest fonların hem bakiye hem de sayı olarak büyüdüğü gözlenmiştir. Bu eğilim 2022 yılının ilk yarısında da sürmüştür.

Önemli bölümü eurobond yatırımları yapan bu fonların sayısı 2022 yılı ilk yarısında 111 adet artarak 487'ye çıkarken bu fonların

portföy büyüklüğü ise döviz kurlarındaki artıştan da destek bularak %59 artarak 161 milyar TL olmuştur.

2021 sonu itibarıyla 76 gayrimenkul yatırım fonu aracılığıyla 17 milyar TL büyüklüğünde varlık yönetilmekteydi. Haziran 2022 itibarıyla ise 18 portföy yönetim şirketi tarafından yönetilen gayrimenkul yatırım fonu sayısı 87'ye çıkmış, bu fonların büyüklüğü ise 21 milyar TL'yi aşmıştır.

Tablo 5: Yatırım Fonlarında Net Sermaye Girişleri (milyon TL)

	2022 Başı Portföy Büyüklüğü	2022 Ocak – Haziran Net Sermaye Girişi	2022 Ocak – Haziran Değer Artışı	2022 Haziran Portföy Büyüklüğü
Serbest	101,488	37,249	58,818	160,306
Para Piyasası	40,749	3,676	7,223	47,972
Borçlanma Araçları	35,547	2,336	7,674	43,221
Fon Sepeti	26,375	-2,244	969	27,344
Hisse Senedi	24,398	-231	1,686	26,084
Girişim Sermayesi	16,211	3,953	8,714	24,925
Değişken	17,415	-412	2,126	19,541
Gayrimenkul	14,294	855	5,197	19,491
Katılım	8,410	948	1,979	10,389
Kıymetli Madenler	8,104	666	2,580	10,684
Karma	4,896	-903	-674	4,222
Korumalı	809	-526	-469	340
Genel Toplam	298,696	45,367	95,824	394,520

Kaynak: MKK

Girişim sermayesi yatırım fonu sayısı 2022 yılı ilk yarısında 30 adet artarken, portföy büyüklüğü %57 artışla 25 milyar TL'ye yaklaşmıştır. Portföy büyüklüğündeki artışın %30'u Re-pie Portföy'den ileri gelmiştir. Haziran 2022 itibarıyla girişim sermayesi yatırım fonu bulunan 27 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır.

Birliğimizce bilgi amacıyla derlenen, portföy yönetim şirketleri tarafından kurularak kişi veya kuruluşlara katılma payları önceden belirlenmiş şekilde tahsis edilen özel fonların büyüklüğündeki büyüme de sürmüş, 2022 yılı ilk yarısında portföy büyüklüğü %59 artarak 73 milyar TL'ye yaklaşmıştır. Bu fonların önemli bir kısmının

döviz cinsinden ihraç edilen serbest fonlar olduğu görülmektedir.

Merkezi Kayıt Kuruluşu aylık bazda yatırım fonlarındaki fiyat etkisinden arındırılmış net sermaye giriş-çıkışlarını yayımlamaktadır. Portföy yönetim şirketlerinin yurtdışında kurulu fonları MKK'da yer almadığı için Tablo 5'te sunulan MKK'da saklanan portföy büyüklüğü (395 milyar TL) Birliğimizin derlediği tutardan (426 milyar TL) düşüktür. Tablo 5'te gösterildiği üzere 2022 yılı ilk yarısında en çok kaynak girişi olan fon türü 37 milyar TL ile serbest fonlar olmuştur.

Yatırımcıların serbest yatırım fonlarına ilgi duymasında, döviz cinsi borçlanma araçlarını (eurobond) doğrudan satın almak yerine fon aracılığıyla satın almanın gelir vergisi avantajı sağlıyor olması etkilidir.

2022 yılının ilk yarısında serbest fonlara 37 milyar TL, girişim sermayesi fonlarına 3,9 milyar TL, para piyasası fonlarına 3,7 milyar TL sermaye girişi olurken, fon sepeti fonlarından 2,2 milyar TL çıkış yaşanması dikkat çekmektedir.

Emeklilik Yatırım Fonları

Haziran 2022 itibarıyla 24 kurum emeklilik yatırım fonu yönetmektedir. Bu dönemde emeklilik yatırım fonları büyüklüğü otomatik katılım sistemi (OKS) fonları dâhil olmak üzere 2021 sonuna göre %23 artarak 300,3 milyar TL olmuştur. İlk beş kurum (Ziraat, Ak, İş, Garanti ve Yapı Kredi Portföy) toplam emeklilik yatırım fonlarının %85'ini yönetmektedir.

Emeklilik yatırım fonları türlerine göre incelendiğinde en büyük payın kıymetli maden fonlarından oluştuğu dikkat çekmektedir. Hisse senedi fonlarının payı ise 2021 sonunda %4 civarındayken Haziran 2022 itibarıyla %5'e ulaşmıştır.

Emeklilik Yatırım Fonlarının Türlerine Göre Dağılımı
(milyon TL)

	2021	2022/06
Kıymetli Madenler	63,542	86,057
Borçlanma Araçları Fonu	48,702	55,768
Özel Sektör Borçlanma Araçları Fonu	3,409	3,377
Kamu Borçlanma Araçları Fonu	23,269	26,749
Dış Borçlanma Araçları Fonu	12,375	14,753
Borçlanma Araçları Fonu	9,649	10,889
Değişken Fon	47,383	52,562
Para Piyasası Fonu	13,470	11,857
Hisse Senedi Fonu	11,580	16,162
Karma Fon	6,234	6,252
Fon Sepeti Fonu	2,626	4,363
Endeks Fon	1,715	2,689
Katılım Fonu	959	1,176
Standart Fon	9,887	11,800
Katkı Fonu	23,162	31,517
Başlangıç Fonu	1,726	2,418
OKS Standart Fon	12,980	16,317
Toplam	244,038	299,061

Kaynak: Takasbank

Fonların Portföy Dağılımı

Takasbank'tan temin edilen menkul kıymet (gayrimenkul ve girişim sermayesi fonları hariç) ve emeklilik yatırım

fonlarının dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Menkul Kıymet Yatırım Fonları			Emeklilik Yatırım Fonları		
Varlık	2021	2022/06	Varlık	2021	2022/06
Yurtiçi Hisse Senedi	13%	16%	Yurtiçi Hisse Senedi	13%	14%
Yabancı Hisse Senedi	8%	5%	Yabancı Hisse Senedi	1%	2%
DİBS	4%	4%	DİBS	16%	16%
ÖSBA	16%	13%	ÖSBA	8%	6%
Kamu Eurobond	9%	13%	Kamu Eurobond	15%	14%
Özel Sektör Eurobond	16%	17%	Özel Sektör Eurobond	1%	2%
Mevduat	6%	11%	Mevduat	6%	4%
Repo	6%	1%	Repo	1%	1%
Kamu Kira Sertifikası	0%	0%	Kamu Kira Sertifikası	4%	5%
Özel Sektör Kira Sertifikası	2%	2%	Özel Sektör Kira Sertifikası	1%	1%
Altına Dayalı Kira Sertifikası	1%	2%	Altına Dayalı Kira Sertifikası	16%	22%
Altına Dayalı DİBS	0%	0%	Altına Dayalı DİBS	1%	1%
Altın	4%	4%	Altın	9%	5%
Diğer*	15%	11%	Diğer*	9%	7%
Toplam	100%	100%	Toplam	100%	100%

Kaynak: Takasbank

* Diğer kategorisi girişim sermayesi yatırımları ile fon katılma paylarını içermektedir.

Menkul kıymet yatırım fonlarında özel sektörün yurtdışında ihraç ettiği eurobondlar %17 ile toplam portföyün en büyük bölümünü teşkil etmektedir. Özel sektör borçlanma araçlarının payı ise %13'tür. Kısa vadeli araçlar olarak da repo işlemleri yerine mevduatı tercih etmeye başladıkları görülmektedir. Yatırım fonlarında yılın ilk altı ayında yurtiçi hisse senetlerinin payı 3 puan ve mevduatın payı ise 5 puan artmıştır.

Emeklilik yatırım fonları tarafında ise %22 payla altına dayalı kira sertifikaları en yüksek payı oluşturmaktadır. Kıymetli madenler de emeklilik yatırım fonu yatırımcıları

tarafından tercih edilen bir varlık sınıfı olup, altına dayalı kira sertifikaları da dahil edildiğinde toplam portföyün %30'a yakını bu ürünlerde değerlendirildiği görülmektedir. 2021 sonuna göre emeklilik yatırım fonlarının portföy dağılımındaki değişim incelendiğinde altına dayalı kira sertifikalarının payının dikkat çekici şekilde 6 puan arttığı görülmektedir.

Altına dayalı kira sertifikalarını %16 payla Türk lirası cinsi devlet iç borçlanma senetleri izlemektedir. Yine kamunun yurtdışında ihraç ettiği eurobondların payı da %14'tür.

Bireysel Portföy Yönetimi

Haziran 2022 itibarıyla bireysel portföy yönetimi hizmetinde bulunan 35 kurum bulunmaktadır. İlgili dönemde portföy yönetim şirketleri tarafından 3.928 gerçek, 453

tüzel kişinin olmak üzere toplamda 107 milyar TL'lik portföyü yönetilmektedir. Bu veriler incelenirken bir yatırımcının birden

fazla kurumda hesabı olabileceği unutulmamalıdır.

Bu dönemde portföy yönetim şirketlerinden bireysel portföy yönetimi hizmeti alan yatırımcıların %65'inin dört portföy yönetim şirketinden birine (sırasıyla en yüksek Azimut, İstanbul, Tacirler ve Yapı Kredi) yöneldiği görülmektedir. Portföy büyüklüğü açısından ise bireysel portföy yönetimi en yüksek beş kurum (Azimut, Ziraat, Ak, İstanbul ve İş Portföy) portföyün %85'ini yönetmektedir.

Bireysel portföy yönetimi faaliyetlerinde ilk sıralarda yer alan bağımsız iki kurum (Azimut ve İstanbul Portföy) toplam portföyün %40'ını yönetmektedir.

Yatırım Ortaklıkları

Portföy yönetim hizmetini dışarıdan alan yatırım ortaklıklarının portföyleri münhasıran portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilmektedir. Halihazırda 53 adet yatırım ortaklığının 14'ü 7 portföy yönetim şirketlerinden portföy yönetim hizmeti almaktadır.

Portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilen yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü 2022'nin ilk yarısında 2021 sonuna göre %2 azalışla 902 milyon TL'ye inmiştir. Yönetilen yatırım ortaklığı toplam

Tablo 6: Bireysel Portföy Yönetimi (mn. TL)			
	Kolektif Yatırım Araçları	Diğer Yatırım Araçları	Toplam
Gerçek Kişi	42,965	7,511	50,476
Tüzel Kişi	24,077	32,450	56,527
Toplam	67,042	39,961	107,004

Kaynak: TSPB

Birliğimiz bireysel portföy büyüklüğü verilerinde yatırım fonları gibi kolektif yatırım araçları ile diğer yatırım araçlarını ayırarak derlemektedir. Bu doğrultuda incelendiğinde 3.928 gerçek kişinin özel portföy yönetimi kapsamında yönetilmekte olan 50,5 milyar TL'lik yatırımlarının %85'i yatırım fonlarında değerlendirilmektedir. Aynı oran 56,5 milyar TL'lik tüzel kişi portföyünde daha düşük olup %43'tür.

portföyünün %80'i menkul kıymet yatırım ortaklıklarından meydana gelmektedir.

Haziran 2022 itibarıyla 2 şirketin yönettiği girişim sermayesi yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü yılın ilk yarısında ortaklık sayısındaki artışa rağmen dikkat çekici şekilde %20 azalarak 182 milyon TL olurken, sadece 1 şirketin yönettiği gayrimenkul yatırım ortaklığı büyüklüğü ise %74 azalışla 795 bin TL'ye inmiştir. Bu portföy yönetim şirketi, ortaklığın nakit varlıklarını yönetmektedir.

Tablo 7: Yatırım Ortaklığı Büyüklükleri (milyon TL)

	2021/06	2021	2022/06
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı	619.4	687.7	718.4
Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	7.2	3.1	0.8
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı	244.4	228.9	182.4
Toplam	870.9	919.7	901.5

Kaynak: TSPB

ÇALIŞAN PROFİLİ

Sektörde yeni kurumların faaliyete geçmesiyle 2021 sonu itibarıyla çalışan sayısı ilk kez 900'ü aşmış, Haziran 2022 itibarıyla ise faaliyete geçen 6 yeni portföy yönetim

şirketiyle birlikte 1.089'u bulmuştur. Sektörde toplam çalışan sayısının %39'unu kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 8: Departmanlara Göre Portföy Yönetim Şirketlerinde Çalışanlar

	Çalışan Sayısı				Ortalama Çalışan Sayısı	
	2021/12	Kadın Oranı (%)	2022/06	Kadın Oranı (%)	2021/12	2022/06
Genel Müdür	51	7.8	57	10.5	1	1
Portföy Yönetimi	231	21.2	273	23.1	6	6
Yurtiçi Satış	112	58.0	134	57.5	5	6
Yurtdışı Satış	6	50.0	31	22.6	2	2
Yatırım Danışmanı	26	26.9	6	66.7	1	2
Araştırma	45	37.8	51	37.3	2	2
Risk Yönetimi	42	52.4	44	52.3	1	2
Fon Hizmet ve Operasyon	86	55.8	109	53.2	3	3
Mali ve İdari İşler	120	48.3	129	49.6	2	3
İç Denetim-Teftiş	76	51.3	83	47.0	2	2
İnsan Kaynakları	7	71.4	11	81.8	1	1
Bilgi İşlem	21	23.8	27	14.8	1	2
Diğer	109	33.9	134	38.8	3	4
Toplam	932	38.5	1,089	39.0	18	19

Kaynak: TSPB

57 portföy yönetim şirketi arasında çalışan sayısı sıralamasında 50 ve üzeri çalışana sahip olan 6 kurumun (İstanbul, Azimut, İş, Ak, Yapı Kredi ve Garanti Portföy) çalışan sayısı toplam portföy yönetim şirketlerindeki çalışan sayısının %38'idir. Diğer taraftan çalışan sayısı 10 veya 10'dan daha az olan 22 kurum bulunmaktadır. Sektör geneline bakıldığında ortalama çalışan sayısı 19'dur.

2022 yılı ilk yarısında nette 157 kişilik yeni istihdam yaratılmışken, personel sayısındaki artışın %46'sının 10 yıldan kısa deneyime sahip kişilerden oluştuğu görülmektedir.

Portföy yönetim şirketlerinde çalışanların departmanlara göre dağılımı Tablo 10'da

verilmiştir. Portföy yönetim şirketleri ana faaliyet konusu gereğince risk yönetimi ve fon hizmeti departmanları bulundurmakta ya da bu hizmeti dışarıdan temin etmektedir. Sektörde hem risk yönetimi hem de fon hizmet birimi olan 23 portföy yönetim şirketi vardır. 32 kurumda araştırma departmanı bulunmaktadır.

Haziran 2022 itibarıyla çalışanların dörtte biri (273 kişi) portföy yönetimi biriminde görev almaktadır. Bu departmanda çalışanların %23'ünü kadınlar oluşturmaktadır.

Portföy yönetim şirketlerinin çalışanları ile ilgili yaş, cinsiyet, tecrübe ve eğitim durumu hakkında kapsamlı veriler www.tspb.org.tr adresinde yer almaktadır.

FİNANSAL TABLOLAR

2022 yılı ilk yarısında portföy yönetim şirketlerinin toplam varlıkları 2021 sonuna %22 artışla 4,2 milyar TL'ye yükselmiştir.

2022 yılı ilk yarısında sektörün toplam ödenmiş sermayesi 135 milyon TL

artarken, artışın 48 milyon TL'lik kısmı yeni faaliyete geçen 6 şirketten, 37,5 milyon TL'lik kısmı ise Ziraat Portföy'den ileri gelmiştir.

Tablo 9: Portföy Yönetim Şirketlerinin Bilançosu (milyon TL)

	2021/06	2021	2022/06
Dönen Varlıklar	1,986.6	3,306.5	4,030.7
Nakit ve Nakit Benzerleri	844.8	1,165.9	930.5
Finansal Yatırımlar (Kısa Vadeli)	728.7	1,041.4	1,739.3
Diğer Dönen Varlıklar	413.1	1,099.1	1,360.9
Duran Varlıklar	103.2	130.2	158.1
Maddi Duran Varlıklar	31.7	41.7	63.5
Finansal Yatırımlar (Uzun Vadeli)	24.9	31.6	12.2
Diğer Duran Varlıklar	46.5	56.9	82.4
TOPLAM VARLIKLAR	2,089.8	3,436.7	4,188.8
Kısa Vadeli Yükümlülükler	216.6	406.2	462.5
Uzun Vadeli Yükümlülükler	91.3	196.9	311.4
Özkaynaklar	1,781.9	2,833.6	3,414.9
Ödenmiş Sermaye	503.7	582.0	716.9
Sermaye Düzeltmesi Farkları	6.5	5.6	14.6
Paylara İlişkin Primler/İskontolar	7.7	9.5	9.5
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir/Giderler	2.6	3.6	35.8
Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	141.4	124.2	198.1
Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	639.7	609.5	1,423.7
Net Dönem Kârı/Zararı	480.4	1,499.3	1,016.3
TOPLAM KAYNAKLAR	2,089.8	3,436.7	4,188.8

Kaynak: TSPB

Varlıkların önemli bölümünün kısa vadeli varlıklarda değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Haziran 2022 itibarıyla sektör genelindeki nakit ve nakit benzerleri 2021 sonuna göre %20 oranında azalarak 931 milyon TL'ye inmiştir. Kısa vadeli finansal yatırımlar ise %67 artışla 1,7 milyar TL olmuştur. Varlıkların önemli bölümünün kısa vadeli varlıklarda değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Portföy yönetim şirketlerinin toplu bilançolarındaki toplam varlıkların %64'ü 200 milyonun üstünde toplam varlığı olan ilk 8 kuruma aittir.

Likit bir yapıya sahip sektör varlıklarının neredeyse tamamı dönen varlıklardan meydana gelmektedir. Sektördeki sermaye artışlarının aktifte kısa vadeli finansal yatırımlarda değerlendirildiği görülmektedir. Ayrıca, 2 portföy yönetim şirketi tahakkuk eden başarı primlerini kısa vadeli ticari alacaklar altında izlediği için diğer dönen varlıklar kaleminde önemli bir artış olmuştur.

Esas Faaliyet Gelirleri

Portföy yönetim şirketlerinin esas faaliyet gelirleri portföy yönetim komisyonları, yatırım danışmanlık gelirleri ve yatırım fon satış gelirleri olmak üzere üç ana kalemden oluşmaktadır. Bununla beraber sektör gelirlerinin neredeyse tamamı portföy yönetim komisyon gelirlerinden oluşmaktadır.

2021'in ilk yarısıyla kıyaslandığında şirketlerin portföy yönetim gelirleri %107 artışla 1,4 milyar TL olmuştur. Toplam gelirdeki yükselişte girişim, serbest fon ve menkul

kıymet fon portföyündeki büyümenin etkisi görülmektedir.

2022'nin ilk yarısında portföy yönetim şirketlerinin faaliyetlerinden elde ettikleri gelirler geçen yılın aynı dönemine göre %107 oranında artış göstererek 1,4 milyar TL olmuştur. Fon pazarlama ve satış aracılık hizmetlerinden önceki yıllarda olduğu gibi kayda değer gelir elde edilmemiştir. 2022 yılı ilk yarısı itibarıyla sadece 4 kurum fon dağıtımından gelir elde etmiştir.

Tablo 10: Portföy Yönetim Şirketlerinin Gelirleri (milyon TL)

	2021/06	2022/06	Değişim (%)
Portföy Yönetim Komisyon Gelirleri	687.4	1,422.3	106.9%
Kolektif Portföy Yönetimi	644.8	1,334.2	106.9%
Emeklilik Yatırım Fonları	74.7	131.1	75.5%
Yatırım Fonları	558.6	1,197.9	114.4%
Menkul Kıymet Yatırım Fonları	382.2	678.2	77.4%
Gayrimenkul Yatırım Fonları	40.4	74.3	84.2%
Girişim Sermayesi Yatırım Fonları	30.6	135.3	342.4%
Borsa Yatırım Fonları	6.4	12.7	97.9%
Serbest Yatırım Fonları	99.0	297.3	200.3%
Yatırım Ortaklıkları	11.4	5.2	-54.5%
Bireysel Portföy Yönetimi	42.6	88.1	106.8%
Gerçek Kişi	18.9	51.5	172.5%
Tüzel Kişi	23.7	36.6	54.5%
Yatırım Danışmanlığı Gelirleri	2.6	4.8	82.8%
Fon Pazar ve Satış Aracılık Gelirleri	0.1	0.8	-
TOPLAM	690.0	1,427.9	106.9%

Kaynak: TSPB

Yatırım Fonları

2022'nin ilk yarısında gözlenen artışa paralel olarak menkul yatırım fonlarından elde edilen gelirler de %77 artarak 678 milyon TL olmuştur. Serbest yatırım fonları portföyü önceki yılın aynı dönemine kıyasla 3 misline çıkarken bu fonların yönetiminden elde edilen gelir ise %200 artışla 297 milyon TL olmuştur.

Son 12 aylık komisyon gelirlerinin ortalama portföy büyüklüğüne bölünmesiyle elde ettiği yıllık ortalama komisyon gelirleri Tablo 11'de incelenmektedir. Yatırım fonlarında portföy yönetim şirketlerinin elde ettiği ortalama komisyon oranı %0,65 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 11: Portföy Yön. Komisyon Oranı*	
2022/06	Toplam (%)
Yatırım Fonu	0.65
Emeklilik Yatırım Fonu	0.10
Bireysel Portföy Yönetimi	0.28
Yatırım Ortaklığı	1.06
Toplam	0.40

Kaynak: TSPB

*Yıllıklandırılmış.

Emeklilik Yatırım Fonları

Emeklilik yatırım fonlarının portföy büyüklüğü 300 milyar TL ile yatırım fonları portföy büyüklüğünün %71'i kadar olsa da emeklilik yatırım fonlarından elde edilen gelirler yatırım fonlarından elde edilen gelirlerin ancak %11'i kadardır.

2022'nin ilk yarısında emeklilik yatırım fonu büyüklüğü önceki yılın aynı dönemine göre %63 artmış, bu fonların yönetiminden elde edilen gelirler ise %75 artarak 131 milyon TL'ye çıkmıştır.

Emeklilik fonlarından portföy yönetim şirketleri sektör ortalamasında %0,10 oranında komisyon elde etmiştir.

Bireysel Portföy Yönetimi

Son bir yılda bireysel portföy yönetimi hizmeti sunulan hesapların büyüklüğü 2021

GELİR TABLOSU

Özellikle yatırım fonu portföy büyüklüğündeki artış ve artan getirilere paralel olarak portföy yönetim şirketlerinin faaliyetlerinden elde ettikleri gelir 2019'dan başlayarak önemli ölçüde artmıştır. Neredeyse tamamının portföy yönetimi komisyon gelirinin oluşturduğu 1,4 milyar TL'ye (Tablo 10) ulaşan esas faaliyet gelirlerinin yanı sıra kurum portföyünden elde edilen gelirlerin de etkisiyle 2022 yılı ilk yarısında brüt kar önceki yılın aynı dönemine kıyasla 808 milyon TL artarak 1,5 milyar TL'ye yükselmiştir. Diğer taraftan net giderler de 198 milyon TL artarak 377 milyon TL olmuştur.

yılının son çeyreğinde döviz kurundan kaynaklı olarak hızlı yükselmiştir. 2022 yılının ilk yarısında bireysel portföy yönetiminden elde edilen gelir geçen yılın aynı dönemine kıyasla %107 artışla 88 milyon TL'ye çıkmıştır.

2022'nin ilk yarısı itibarıyla bireysel portföy yönetimi hizmeti veren şirketlerin yıllık ortalama komisyon oranı %0,28'dir. Gerçek kişilerin komisyon oranının tüzel kişilere oranla daha yüksek olduğu hesaplanmaktadır.

Yatırım Ortaklıkları

Yatırım ortaklıklarının sadece küçük bir bölümü portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilmektedir. 7 portföy yönetim şirketi 14 yatırım ortaklığının portföyünü yönetmektedir. 2022'nin ilk yarısında portföy büyüklüğü geçen yılın aynı dönemine kıyasla %4 büyürken yatırım ortaklığı yönetiminden 2022 yılı ilk yarısında elde edilen gelir bir kurumun yönettiği girişim sermayesi yatırım fonundan kaynaklı olarak %55 azalarak 5,2 milyon TL olmuştur.

Bu dönemde yatırım ortaklığı yöneten portföy yönetim şirketlerinde yıllık ortalama komisyon oranı %1,06 olarak hesaplanmaktadır.

2022'nin ilk yarısında genel yönetim giderleri önceki yıla göre %100 artışla 641 milyon TL olmuştur. Bu giderlerin %57'sini personel giderleri oluşturmaktadır. Personel giderlerini ortalama personel sayısına bölerek, bir çalışanın aylık ortalama maliyetini bulmak mümkündür.

2022'nin ilk yarısında bu tutar geçen yılın aynı dönemine göre %60 artarak 59.762 TL olmuştur. Artan karlılığa paralel olarak çalışan başına aylık ortalama kâr tutarı ise önceki yıla kıyasla %72 yükselerek 167.379 TL olmuştur.

Tablo 12: Portföy Yönetim Şirketlerinin Gelir Tablosu (milyon TL)

	2021/06	2022/06	Değişim (%)
Satış Gelirleri (net)	968.8	1815.7	87.0%
Satışların Maliyeti (-)	-254.8	-293.7	15.2%
BRÜT KAR/ZARAR	714.0	1,522.0	113.2%
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-12.1	-26.4	117.2%
Genel Yönetim Giderleri (-)	-321.1	-641.2	99.7%
<i>Personel Giderleri</i>	-184.7	-362.9	96.4%
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	0.0	0.0	108.9%
Diğer Faaliyet Gelirleri	170.5	353.3	107.2%
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-16.6	-63.2	281.3%
FAALİYET KÂRI/ZARARI	534.6	1,144.6	114.1%
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	45.0	61.0	35.7%
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler	-17.8	-5.2	-70.6%
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KÂRI/ZARARI	561.8	1,200.4	113.7%
Finansman Gelirleri	78.9	186.2	135.9%
Finansman Giderleri (-)	-8.7	-9.0	3.4%
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLERDEN VERGİ ÖNCESİ K/Z	632.0	1,377.6	118.0%
Dönem Vergi Gelir/Gideri	-129.1	-276.2	113.9%
Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	-22.5	-85.1	277.6%
DÖNEM KARI/ZARARI	480.4	1,016.3	111.6%

Kaynak: TSPB

Kurumlar tahakkuk ettikleri performans primlerini diğer faaliyet gelirlerinde muhasebeleştirmektedir. İki kurumun yüksek tutarlı gelirleri neticesinden bu kalem karşılaştırılan dönemde 72 milyon TL artarak 226 milyon TL olmuştur. Faaliyet karı bu şekilde %114 artarak 1,1 milyar TL olmuştur.

Şirketlerin kurum portföyüne yaptığı alım satım işlemlerinden elde ettikleri gelirler finansal yatırımlarına yönelik reeskont gelirlerini yatırım faaliyetlerin net gelirler ile net finansman gelirleri kalemlerinde izlemektedir. Bu gelirleri 136 milyon TL artışla 233 milyon TL'ye çıkmıştır.

Vergi giderleri düştüğünde, net kâr karşılaştırılan dönemde %111 yükselerek 1 milyar TL'yi aşmıştır. Kardaki artışla özsermaye karlılığı da 17 puan artarak %79'a ulaşmıştır.

2022 yılının ilk yarısında 45 kurum toplamda 1 milyar TL kâr ederken, zarar eden 12 kurumun toplam zararı 14 milyon TL'de kalmıştır. Sırasıyla en çok kâr eden Yapı Kredi, Ak, Re-pie, İş, Azimut ve Garanti Portföy sektör toplam kârının %60'ını oluşturmuştur.

Tablo 13: PYŞ'lerin Net Dönem Karı

	2021/06	2022/06
Kurum Sayısı	52	57
Kâr Eden Kurum	41	45
Zarar Eden Kurum	11	12
Net Dönem Kârı (mn TL)	480.4	1,016.3
Kâr Toplamı (mn. TL)	487.1	1,030.4
Zarar Toplamı (mn. TL)	-6.7	-14.1
Net Kâr/Gelirler	67.3%	64.1%
Özsermaye Kârlılık	62.5%	79.0%

Kaynak: TSPB

